

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه

معاونت آموزش

اداره امتحانات کتبی

بسمه تعالی

امتحانات تجدیدی - شهریور ۱۳۹۰

پایه :	۴	موضوع :	عقاید ۴
تاریخ :	۹۰/۶/۱۹	ساعت :	۱۰/۳۰

نام کتاب: بداية المعارف الالهية، از عقیدتنا فی صفاته تعالی تا الفصل الثانی فی النبوة

لطفاً به همه سؤالات تستی و ۸ سوال تشریحی پاسخ دهید، در صورت پاسخ به همه، به سوال آفر نمره داده نمی شود (تستی ۱ و تشریحی ۲ نمره)

تستی:

۱. به نظر مصنف، ثواب اهل طاعت و کیفر اهل معصیت چه حکمی دارند؟ ج ۹۲

أ. هر دو حق الله هستند و قابل فروگذاری

ب. هر دو حق بندگان هستند و غیر قابل فروگذاری

ج. ثواب، تفضل است و قابل فروگذاری؛ ولی کیفر، مقتضای حکمت است و اصل آن غیر قابل فروگذاری ■

د. ثواب، عدالت است و غیر قابل فروگذاری؛ ولی کیفر بالجمله به اقتضای عفو قابل فروگذاری است

۲. کدام گزینه درباره «اعمال کفار» صحیح است؟ ج ۱۴۵

أ. خداوند به اراده تشریعی آنها را اراده می کند

أ. خداوند به اراده تکوینی تبعی آنها را اراده می کند

ج. خداوند به اراده اصلی آنها را اراده می کند ■

د. خداوند آنها را اراده نمی کند

* روی عن ابن نباتة قال: إن أمير المؤمنين (ع) ل من عند حائط مائل إلى حائط آخر فقيل له: يا أمير المؤمنين! تفر من قضاء الله؟ قال: أفر من قضاء الله إلى قدر الله عز وجل.

۳. مقصود از «قضاء» در پاسخ امام (ع) چیست؟ أ ۱۶۹

أ. معنای مجازی آن، یعنی قدر ■

ب. قضاء علمی در مرحله ذات

ج. قضاء علمی در مرحله فعل خداوند

د. معنای مجازی آن، یعنی قضا و قدر هر دو

۴. در سورة «الله أحد» بیانگر صفت ... و «الله الصمد» بیانگر صفت .... است. أ ۸۲

أ. ذات - فعل ■

د. فعل - ذات

ج. فعل - فعل

ب. ذات - ذات

تشریحی:

* إن ذات الواجب لا يتصف بشيء من النعوت والصفات لكونه إحدى لذات والاتصاف بالصفات المختلفة يوجب التكثر في الذات.

۱. نظریه فوق را توضیح داده، نقد آن را بنویسید. ۷۰-۶۹

برخی عقیده دارند خداوند به هیچ وصفی موصوف نمی شود؛ زیرا لازمه اتصاف به صفات مختلف، پیدا شدن کثرت در ذات خداوند است و این با بساطت محضه خداوند تنافی دارد.

نقد: لازمه این عقیده آن است که خداوند در مرتبه ذات از اوصاف کمالی خالی باشد و این عین نقص و حد خداوند است که با اطلاق وجودی خداوند سازگاری ندارد.

۲. چرا قاعده تطوّر انواع، با اعتقاد به مبدأ واحد تنافی ندارد؟ دو پاسخ بنویسید. ۸۶

جواب اول: إن التطور والتكامل على فرض صحته في الأنواع يكون بنفسه آية لوجود المبدأ المتعال؛ لأنه يحتوي نظاماً وانسجماً خاصاً لا يمكن أن يتحقق بدون وجود ناظم حكيم ذي شعور.

جواب دوم: النظام المتطور أيضاً من الممكنات التي يستحيل أن تكون موجودة بدون الانتهاء إلى الواجب المتعال.

۳. دلیل عقلی اشاعره بر نفی حسن و قبح عقلی را بیان کرده، جواب متکلمین به آن استدلال را بنویسید. ۱۰۱
استدلال اشاعره: إنّ الأحكام الضرورية لا تتغير ولا تبدل كحكم العقل بأنّ الكلّ أعظم من الجزء وليس الحكم بحسن الصدق وقبح الكذب كذلك لأنّ الكذب قد يستحسن والصدق قد يستقبح.
جواب متکلمین: منع التبدل والتغير - حيث إنّ للكذب النافع حيثيتين يكون الكذب باعتبار أحدهما حسناً وهو اشتماله على المصلحة وباعتبار الآخر قبيحاً وهو كونه خلاف الواقع (مزاحمت مصلحت غالبه با مفسدة قليلة).

۴. دلالت دو آیه شریفه زیر بر حسن و قبح عقلی را توضیح دهید. ۱۱۴-۱۵
أ. أفحسبتم أنّما خلقناكم عبثاً: ج. فإنّه يدلّ على أنّ العبث قبيح وقبحه مستقرّ في العقول ولذا أنكر عليهم إنكار مُنْبهٍ ليرجعوا إلى عقولهم.
ب. إنّ الله لا يأمر بالفحشاء: ج. مفاد الآية أنّه تعالى لا يأمر بما هو فاحشة في العقل والفترة ولو لم يعلم الفاحشة إلّا بالنهي الشرعي لصار معنى الآية أنّ الله لا يأمر بما ينهي عنه وهذا المفاد لا يصدر عن آحاد العقلاء فضلاً عن الله.

۵. در پاسخ به شبهه «شُرور» دو پاسخی را بنویسید که مبتنی بر وجودی بودن شرور است. ۱۲۳-۵
۱. إنّ الشرور من لوازم العالم المادّي أو النظام الأحسن الأتمّ.
۲. إنّ للشرور منافع وفوائد كثيرة بحيث يمكن سلب الشريّة عن الشرور بملاحظتها. تذكر: جوابهای دیگری هم در کتاب آمده است.

* إنّ المعلولين لا يتمكّنون من الاستكمال لأنّهم لعنّهم عاجزون عن إتيان الأعمال الصالحة بمثل ما أتى به غيرهم فلا وجه لخلقهم.
۶. به اشکال فوق دو پاسخ بدهید. ۱۲۸
جواب اول: إنّ التكليف ليس إلّا بمقدار طاعتهم فإذا أتوا بالأعمال بهذا المقدار تمكّنوا من الاستكمال بما أتوا به.
جواب دوم: إنّ لهم أن يقصدوا جميع الخيرات التي أتى بها غيرهم ممّن ليس فيهم نقصهم لأنّ الأعمال بالنيّات.

۷. در بحث تکلیف، مقصود از وجوب لطف بر خداوند چیست؟ توضیح دهید. ۱۳۹
ليس المقصود بوجوبه عليه حكم غيره عليه بل المراد منه هو الحكم العقلي بوجوب الصدور منه (ادراك عقلی ضرورت صدور لطف از خداوند).

۸. منشأ قول به «تفویض» و دو اشکال از اشکالات عقیده تفویض را بنویسید. ۱۵۱-۱۴۹
منشأ: الاحتراز عن نسبة المعاصي والكفر والقبايح اليه تعالى حيث زعموا أنّه لو لم نقل بالتفويض لزم استناد القبايح اليه تعالى.
ايراد اول: لازم ما ذكر أنّ الانسان لا يحتاج في مقام الفاعلية اليه تعالى بل هو مستقلّ في ذلك وهو ينافي التوحيد الأفعالي.
ايراد دوم: إنّ الفعل والفاعل من الممكنات والممكن ما لم يجب لم يوجد فإن استند الفعل إلى الواجب صار واجباً بالغير ووُجد والّا فلا يمكن وجوده وإن استند إلى جميع الممكنات.

۹. علامه مجلسی در معنای حدیث «لا جبر ولا تفویض بل أمر بین الأمرین» معتقد شده است: «إنّ معنى الأمر بين الأمرين هو أنّ لتوفيقاته وهداياته تعالى مدخلية في أفعال العباد». دو نقد بر سخن ایشان بیاورید. ۱۶۴-۵
۱. ظاهر الأخبار أنّ المراد من الأمر بين الأمرين هو عدم استقلال العبد فيما ملّكه الله تعالى وأقدره عليه.
۲. إنّ التوفيق والهداية لا نزاع فيهما وإنّما النزاع في استقلال العبد في الأفعال كما ذهب إليه المفوّضة.